

§ 148

Delårsrapport Region Norrbotten april 2019

Dnr 1808-2019

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna delårsrapport för Region Norrbotten per april 2019, med följande kommentar: "Budgetprognosen är inte acceptabel. Verksamheterna får i uppdrag att vidta åtgärder för att åstadkomma en budget i balans".

Yttrande till beslutsförslaget

Hälso- och sjukvårdsdivisionerna försämrar resultaten under perioden och nettokostnaderna i verksamheten ökar dubbelt så mycket som skatter, statsbidrag och utjämning. Styrelsen har gett regiondirektören i uppdrag att återrapportera vilka åtgärder divisionerna vidtar för att nå de ekonomiska resultatmålen. Divisionerna har redovisat åtgärder och förslag till åtgärder i sina delårsrapporter och nu är det viktigt att åtgärder genomförs och förslagen utreds vidare.

Sammanfattning

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden visar att ett av de 17 strategiska målen helt har uppnåtts, 14 har delvis uppnåtts medan de två strategiska målen under ekonomiperspektivet inte har nått upp till målsättningen.

Det ekonomiska resultatet per april 2019 är 195 mnkr vilket förklaras med orealiserad värdeökning av pensionsportföljen. Resultatet före finansnetto (verksamhetens resultat) är negativt med -38 mnkr. Periodens nettokostnader har ökat med 6,1 procent jämfört med föregående år samtidigt som skatteintäkter, utjämning och statsbidrag endast har ökat med 2,5 procent.

Även årsprognosens överskott med 174 mnkr förklaras av orealiserad värdeökning av pensionsportföljen. Resultatet utgör 2,0 procent av skatter, bidrag och utjämning och innebär att resultatmålet bedöms uppnås. Verksamhetens resultat är negativt med -50 mnkr vilket är 164 mnkr sämre än budget.

Hälso- och sjukvårdsdivisionerna har fortsatt underskott vilket beror på att divisionerna inte klarat av att minska sina kostnader enligt de ekonomiska handlingsplanerna samtidigt som andra kostnader ökar.

Efter delårsrapporten hade färdigställts har Regionen fått kännedom om underskott och avvecklingskostnader i Länstrafiken med anledning av dotterbolaget Bussgods verksamhet och beslutade nedläggning. Utredning pågår om hur detta belastar regionen. Inga kostnader har således beaktats i den prognos som redovisas i delårsrapporten.

Ärendets behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslår ett tillägg enligt följande: "Budgetprognosen är inte acceptabel. Verksamheterna får i uppdrag att vidta åtgärder för att åstadkomma en budget i balans".

Beslutsgång

Ordförande ställer det liggande förslaget med eget tillägg under proposition och finner att regionstyrelsen bifaller förslaget och tillägget.

Ärendet

Ekonomiskt delårsresultat

Region Norrbotten redovisar ett negativt resultat för verksamheten per april på -38 mnkr vilket är 38 mnkr sämre än budget och 94 mnkr sämre än föregående år. Under perioden ökade nettokostnaderna med 163 mnkr (6,1 procent) medan skatter och statsbidrag ökade med 69 mnkr (2,5 procent). Periodens nettokostnader är 21 mnkr sämre än budget.

Finansnettot för perioden är 233 mnkr, vilket är 200 mnkr bättre än periodbudgeten och 235 mnkr bättre än föregående år. Från 2019 gäller nya redovisningsregler som innebär att pensionsportföljen ska bokföras till marknadsvärde, istället för som tidigare till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Det gör att resultatet påverkas av rörelser på finansmarknaderna. Pensionsportföljen har ökat i värde med 265 mnkr sedan årsskiftet, varav 118 mnkr är en återföring av den nedskrivning av pensionsportföljen som gjordes i årsbokslutet och 147 mnkr är årets realiserade vinster.

Periodens resultat är 195 mnkr vilket är 162 mnkr bättre än budget. Resultatet i relation till skatter och generella statsbidrag är 7 procent vilket innebär att regionen når det finansiella målet på 2 procent.

Regionens divisioner redovisar ett negativt periodresultat med 131 mnkr vilket är 95 mnkr sämre än resultatmålet. Divisionerna Länsteknik och Service klarar periodens resultatmål men hälso- och sjukvårdsdivisionerna och tandvården avviker negativt mot resultatmålet. Regiongemensamma verksamheter redovisar en positiv avvikelse mot periodens resultatmål med 34 mnkr. Finansieringen visar ett resultat som är 223 mnkr bättre än målet vilket förklaras av värdeuppgången på pensionsportföljen.

Utfallet av divisionernas ekonomiska handlingsplaner är 34 mnkr jämfört med planerade 68 mnkr vilket betyder att 50 procent av handlingsplanerna har gett ekonomisk effekt.

Intäkterna är 43 mnkr (10 procent) lägre jämfört med föregående år men 16 mnkr bättre än budget. Den positiva avvikelsen mot budget beror bland annat på vinster vid fastighetsförsäljningar, ersättningar för utskrivningsklara patienter samt ersättningar för slutenvård men också lägre intäkter i folk-tandvården och lägre statsbidrag.

Personalkostnaderna har ökat med 78 mnkr (5,5 procent) jämfört med föregående år. Löneavtalsökningen utgör 55 mnkr, kostnaderna för övertid har ökat med 0,2 mnkr och jour och beredskap har ökat med 3,5 mnkr. Kostnaderna för basbemanning (arbetad och ej arbetad tid) och andra personalkostnader har ökat med 19 mnkr. Kostnaden för inhyrd vårdpersonal uppgår till 104,8 mnkr vilket är en minskning med 0,3 mnkr jämfört med föregående år. Inhyrda läkare ökar medan inhyrda sjuksköterskor minskar. Kostnaderna för köpt utomlänsvård ligger på år 192 mnkr vilket är en ökning med 26 mnkr. Kostnaderna för läkemedel och pensioner ligger på samma nivå som föregående år.

Ekonomisk årsprognos

Årsprognosen pekar på ett positivt resultat med 174 mnkr vilket huvudsakligen förklaras av värdeuppgången på pensionsportföljen. Prognosen före finansnetto är -50 mnkr vilket är 164 mnkr sämre än budget och 270 mnkr sämre än föregående år. Nettokostnaderna för helåret beräknas bli 465 mnkr högre än 2018 vilket ger en nettokostnadsökning på helåret med 5,8 procent. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning bedöms öka med endast 2,4 procent.

Divisionernas årsprognoser pekar på ett underskott på 359 mnkr, vilket är 218 mnkr sämre än resultatmålet men 17 mnkr bättre än föregående år. Division Service och Division Länsteknik prognosticeras klara sina resultatmål. Resultatavvikelsen för divisionerna Närsjukvård och Länssjukvård förklaras med att de inte klarar att minska kostnaderna. Division Folktandvård tappar intäkter på grund av färre tandläkare. Årsprognosen för regiongemensamma verksamheter visar ett resultat som är 45 mnkr bättre än resultatmålet. Årsprognosen för finansieringen är 134 mnkr bättre än resultatmålet, vilket framför allt förklaras av återhämtningen av nedskrivningen av pensionsportföljen, samt icke förbrukade medel från nationella överenskommelser, befolkningsförändringar och reserver.

Ytterligare åtgärder i syfte att nå de ekonomiska resultatmålen

Vid regionstyrelsens möte 190508 fick regiondirektören i uppdrag att vid kommande möte återrapportera vilka ytterligare åtgärder som vidtas i syfte att nå de ekonomiska resultatmålen. Divisionerna Närsjukvård, Länssjukvård och Folktandvård beskriver i sina delårsrapporter vilka ytterligare åtgärder som vidtas. Division Länssjukvård räknar med något högre intäkter, sänkta kostnader genom effektivare upphandlingar, minskade läkemedelskostnader genom switchar, minskade personalkostnader genom att inte återbesätta alla pensioneringar. Divisionen lyfter också behovet att förändra uppdraget i Gällivare sjukhus för att kunna minska inhyrning av personal. Division Närsjukvård ser över möjligheten att flytta ihop verksamheter för att minska behovet av lokaler, minskade kostnader genom sortimentsbegränsning av hjälpmedel, minska antalet jourlinjer, sammanslagning av enheter för att minska behovet av bemanning, övertidsstopp på hälsocentralerna, minska läkemedelskostnader genom switchar, öka utbudet av digitala tjänster och öka andelen digitala besök. Divisionen utreder också vissa strukturella förändringar. Division Folktandvård fortsätter sin omställning till nya flödesorienterade arbetssätt. Divisionen utreder också fortsatt förändring av klinikstrukturen.

Samlad bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål

Bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även aktiviteter och andra faktorer påverkar.

God ekonomisk hushållning

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden visar att ett av de 17 strategiska målen helt har uppnåtts, 14 har delvis uppnåtts medan de två strategiska målen under ekonomiperspektivet inte har nått upp till målsättningen. En sammanvägning av måluppfyllelsen för regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten har en delvis god ekonomisk hushållning. Det finansiella resultatmålet, 2 procent av skatter, statsbidrag och utjämning, uppnås för perioden och prognostiseras även uppnås för helår 2019 men resultatet förklaras av orealiserad värdeökning av pensionsportföljen.

Samhälle

Hållbart nyttjande av resurser

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat har regionen beslutat att medfinansiera ett antal projekt som syftar till att stärka näringslivsutveckling med miljönytta som mål och framtagning av teknik/metoder som ska minska klimatpåverkan. En länsstrategi för klimat och energi är under framtagande och förväntas resultera i ökad samsyn och koordinering av insatser inom området. Aktivitet görs även för att stärka utbildningsutbudet i länet så att det ska matcha arbetslivets behov av kompetens. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Ett starkt näringsliv för hållbar tillväxt

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidragit till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat läggs grunden för Norrbottens arbete med entreprenörskap och innovationer i och med den regionala innovationsstrategi som har tagits fram och som varit ute på remiss. Under perioden har även insatser gjorts för att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till fysisk och digital infrastruktur. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Goda livsvillkor och jämlik hälsa som grund för ett attraktivt Norrbotten

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat har ett material tagits fram för att möjliggöra breda diskussioner om Norrbottens utmaningar framöver. På lång sikt skapar det förutsättningar för att norrbottningen ska vara delaktig i samhällets utveckling. Samverkan med kommunerna är viktiga för genomförande av kulturplanen och träffar sker kontinuerligt mellan kommunerna och regionen. Under perioden januari till april har arbetet med att ta fram ett kommunikations-

ions koncept för Norrbotten intensifierats. Vid årets slut bedöms målet inte vara helt uppfyllt då detta mål förutsätter hög grad av samverkan med andra aktörer och handlar om långsiktiga processer.

Tydligt regionalt ledarskap

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Region Norrbotten har fattat beslut om ett långsiktigt påverkansarbete och skapar på så sätt förutsättningar för att beslut på nationell och EU-nivå ska vara gynnsamma för Norrbotten. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Medborgare

Goda och hållbara rese- och transportmöjligheter

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målen kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat har steg tagits kring Norrbottenbanan som i förlängningen bidrar till en infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov. Ett långsiktigt arbete i form av pendeltågsförsök görs för en väl fungerande kollektivtrafik. Vid årets slut bedöms målet inte vara helt uppfyllt då detta är ett långsiktigt arbete med långa tidsperspektiv.

Ett rikt och brett kulturliv

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet inte är helt uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målet kan uppfyllas på längre sikt. Bland annat görs många aktiviteter som bidrar till ökad tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med bredd och spets. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Stöd att främja hälsa

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att den är delvis uppfylld. På många sätt bidrar Region Norrbotten till att medborgare i länet får stöd att främja sin hälsa. Antalet som tar del av Norrbottens hälsosamtal ökar och kunskapsunderlag har tagits fram kring medborgarnas hälsa och levnadsvanor vilket är en förutsättning för att kunna göra riktade insatser. Under första delen av 2019 antogs ett åtgärds paket för genomförande av Folkhälsostategin som bland annat beskriver hur Region Norrbotten ska uppnå målsättningen att ge befolkningen stöd att främja hälsa. Inom kunskapsnätverket för Samers hälsa har fortsatt arbete förts och en utredning startat för införande av resurscentrum för samers hälsa. Vid årets slut bedöms ytterligare riktade insatser ha gjorts för en mer jämlik hälsa och stödet till medborgarna nått ännu fler, om än inte heltäckande. Målet "Stöd att främja hälsa" kommer då vara delvis uppfyllt.

En god, jämlik och samordnad vård

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Det är inte troligt att målet nås i sin helhet under året, främst med hänsyn till att de förbättringar som krävs på tillgänglighetsområdet bedöms ta längre tid att

uppnå. Resultaten har förbättrats för flera av styrmåtten jämfört med föregående år. De oplanerade återinskrivningarna når målet för 2019 under första tertialen. Andelen utskrivningsklara patienter på sjukhus är något högre jämfört med föregående period. Dock har antalet utskrivningsklara dagar fortsatt att minska vilket är en framgång för de nya arbetsätten för samordnad individuell plan som infördes under 2018. Andelen patienter inom palliativ vård som har en dokumenterad behandlingsstrategi har ökat och är nära målnivån. Tillgängligheten till hälso- och sjukvården följs på flera områden och resultaten för första tertialen visar att stora utmaningar kvarstår. Väntetiderna till läkarbesök och åtgärd inom specialiserad vård samt till barn- och ungdomspsykiatri är särskilt angelägna förbättringsområden. När det gäller medicinsk bedömning inom tre dagar är dock resultatet bättre än riksnittet. Även tillgängligheten i folktandvården för barn- och unga visar goda resultat.

Verksamhet

Hållbar förnyelse

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet ännu inte är uppfyllt men att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målet kan uppfyllas på längre sikt. Det pågår ett målmedvetet och väl sammanhållet utvecklingsarbete för att möta vårdens utmaningar och skapa en kultur där forskning och utveckling är en naturlig del av all verksamhet. Arbetet tar sin utgångspunkt i strategin Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035. Bland annat har vår verksamhetsmodell uppdaterats för att på ett bättre sätt stödja verksamheterna i deras utvecklingsarbete och bidra till en sammanhållen utveckling.

Arbetet med att realisera Region Norrbottens digitaliseringsstrategi fortlöper enligt plan där AI-stödet för Folktandvården Direkt samt mobil självinspektionen och betalning är två reella exempel. En översyn av regionens forskningsstrategi har påbörjats vilket inkluderar utveckling och effektivisering av regionens fördelning av forskningsmedel. Under perioden har också Region Norrbottens forskningsråd etablerats bestående av seniora och juniora forskare i regionen. I syfte att stärka kunskapsutvecklingen inom forskning, utbildning och klinisk verksamhet har en överenskommelse om tjänsteutbyte mellan Region Norrbotten och Luleå tekniska universitet/Institutionen för hälsovetenskap tecknats. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

En effektiv, säker och hälsofrämjande verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Fortsatta förbättringar väntas under året men målet bedöms inte vara nått i sin helhet för 2019. Ledtiderna för vårdförlopp inom cancervården uppnår årets målnivå. Andelen vårdskador har minskat något under första tertialen men är fortfarande högre än målet. Förskrivning av antibiotika har minskat jämfört med föregående år men behöver begränsas ytterligare. Tillämpningen av läkemedelsberättelser och läkemedelsgenomgångar för patienter 75 år eller äldre är relativt oförändrad och kräver fortsatta förbättringar. Andelen

patienter i riskgrupper som fått fråga om levnadsvanor när målnivån för diagnosområdet hjärtsjukdomar och stroke men inte för övriga områden.

Nöjda och delaktiga patienter

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Målet bedöms som möjligt att nå i sin helhet under året med viss reservation för utvecklingen av antalet ärenden till Patientnämnden rörande kommunikationsfrågor. Antalet samordnade individuella planer fortsätter att öka i takt med att de nya arbetssätten vid utskrivning blir etablerade i verksamheten. Antalet ärenden till patientnämnden inom kategorin kommunikation har ökat något jämfört med föregående år. Dock har en ny kategorisering införts från och med i år vilket gör jämförelsen osäker.

Nära vård på nya sätt

Det strategiska målet är delvis uppnått. Andelen öppenvårdsbesök har minskat något jämfört med samma period föregående år. Samtidigt har nya digitala vårdtjänster lanserats enligt plan och fler kommer att lanseras under resten av året. Knappt 50% av invånarna har loggat in på 1177.se, antalet vårdbesök på distans ökar och webbtidbokningen användning ökar. Målet bedöms möjligt att kunna nås under året.

Medarbetare

Hållbar kompetensförsörjning

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet delvis är uppfyllt. Regionen har genomfört ett antal förbättringar, men arbetet måste fortsätta för att regionen ska nå målet i sin helhet. Regionen arbetar aktivt för att öka sin attraktivitet som arbetsgivare samt utveckla chefer och medarbetares kompetens. Det ekonomiska och demografiska läget medför att det krävs nya arbetssätt och förnyelse i kompetensförsörjningsplaneringen. Cheferna behöver stöd och avlastning inom dessa områden och därför är arbetet med bemanningsfrågor fortsatt prioriterat, tillsammans med utbildningsfrågor, rekryteringsarbete och uppgifts- och kompetensväxling. Vid årets slut bedöms målet vara uppnått.

Ledar- och medarbetarskap för förnyelse

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet delvis är uppnått och att de aktiviteter som har påbörjats bidrar till att målet bedöms vara uppnått vid årets slut. Hållbart medarbetarengagemang (HME index) ökade i senaste medarbetaruppföljningen, dock är det ett utmanande målområde och insatserna behöver därför fortsätta under året.

Hälsofrämjande arbetsvillkor

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen för tertialen är att målet till stor del är uppnått. Den totala sjukfrånvaron minskar med 0,9 procentenheter jämfört med samma period föregående år, vilket medför att tertialens målsättning överträffas. Andelen extratid utöver ordinarie sysselsättningsgrad minskar jämfört med samma period föregående år, extratiden behöver dock fortsätta att minska. Jämfört med samma period föregående år ökar även

andelen hälsofrämjande och förebyggande insatser hos företagshälsan. Vid årets slut bedöms det strategiska målet vara uppfyllt.

Ekonomi

Långsiktigt hållbar ekonomi

Den samlade bedömningen är att målet inte har uppnåtts. Visserligen uppnås det finansiella resultatmålet, 2 procent av skatter, statsbidrag och utjämning, för perioden och prognostiseras även uppnås för helår 2019 men det förklaras med realiserad värdeökning av pensionsportföljen. Nettokostnaderna i verksamheten ökar dubbelt så mycket som skatter, statsbidrag och utjämning vilket medför att verksamhetens resultat är negativt för perioden och beräknas bli det även för helår 2019. Endast division Länsteknik och division Service klarar resultatmålen medan hälso- och sjukvårdsdivisionerna försämrar resultaten med 50 mnkr under perioden men prognostiserar en viss förbättring för helåret. Åtgärderna i ekonomiska handlingsplaner ger inte tillräcklig effekt. I hälso- och sjukvårdsdivisionerna pågår arbete med ytterligare åtgärder för att förbättra resultatet. Det betyder att måluppfyllelsen kan förbättras under senare delen av året. För en långsiktigt hållbar ekonomi måste kostnaderna i verksamheten minska med 10 procent vilket kräver kraftfulla åtgärder och beslut men regionen behöver även ökade statsbidrag och utjämning.

Kostnadseffektiv verksamhet

Den samlade bedömningen är att målet inte har uppnåtts. För att uppnå delmålet kostnadseffektiv verksamhet behöver kostnadsnivån i hälso- och sjukvården sänkas. Utvecklingen går i fel riktning då nettokostnaderna i hälso- och sjukvården ökar kraftigt medan produktionen i slutenvård minskar och produktionen i öppenvård endast ökar marginellt. Det betyder att produktiviteten fortsätter att minska. Ökad produktion i öppenvård är en planerad utveckling och innebär kostnadseffektivare vård. Problemet är att kostnaderna i slutenvård inte minskar. Arbetet med processer och flöden i hälso- och sjukvården pågår sedan några år men har inte gett tillräcklig ekonomisk effekt. Vården behöver genomgå stora förändringar både vad gäller arbetssätt och på vilket sätt vårdens tjänster erbjuds befolkningen. Det krävs tydliga mål och tydlig ledning och styrning för framgång i det fortsatta arbetet så att resultat uppnås och ekonomisk effekt erhålls.

Bilagor:

Delårsrapport Region Norrbotten 2019-04

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektör